

ODPOWIEDZIEĆ (2295) *vb pf*

Oba o oraz pierwsze e jasne; -eć (11), -éć (2); -éć GosłCast; -eć : -éć SarnStat (1:1).

inf odpowiedzieć (160) [*w tym: LibLeg 11/48v, Mącz 410b, CzechEp 323 może błąd zam. ODPOWIEDŹ*], [*odpowiedzi*]. ♦ *1 sg* odpowiem (35); -ém (2), -em (1) *SkarJedn*, -(e)m (32). ♦ *2 sg* odpowiesz (18); -ész (4), -(e)sz (14). ♦ *3 sg* odpowie (114); -é (9), -e (1) *MurzNT*, -(e) (104). ♦ *1 pl* odpowi(e)my (4). ♦ *2 pl* odpowiecie (10); -écie (2), -(e)cie (8). ♦ *3 pl* odpowiedzą (25). ♦ *praet 1 sg m* odpowiedziałem, -m odpowiedział (33). ♦ *2 sg m* odpowiedziałeś, -ś, -eś odpowiedział (19). *f* odpowiedziałas (1). ♦ *3 sg m* odpowiedział (1316), jest odpowiedział (1); odpowiedział : jest odpowiedział *LibMal (19:1)*. *f* odpowiedziała (130). *n* odpowiedziało (10). ♦ *1 pl m pers* odpowiedzielismy, -smy odpowiedzieli (2), -chmy odpowiedzieli (1) *WujJud* my odpowiedzieli (1); odpowiedzielismy *WujJudConf*; -smy odpowiedzieli : my odpowiedzieli *HistJóz (1:1)*. ♦ *2 pl m pers* odpowiedzieliście (3). ♦ *3 pl m pers* odpowiedzieli (181). *subst* odpowiedziały (7). ♦ *plusq 3 sg m* odpowiedział był (1) *OrzQuin*, był odpowiedział (1) *SarnUzn*. ♦ *3 pl m pers* byli odpowiedzieli (2). ♦ *imp 1 sg* niechaj odpowi(e)m (1). ♦ *2 sg* odpowiedz (30); -edz (3), -édz (2), -(e)dz (25); -edz *GosłCast*; -édz *OrzQuin*; -edz : -édz *OpecŻyw (2:1)*. ♦ *3 sg* niech, niechaj odpowi(e) (6). ♦ *1 pl* odpowi(e)dzmy (1). ♦ *2 pl* odpowiedźcie (4), odpowiedźcie (1); odpowiedźcie : odpowiedźcie *WujNT (1:1)*; ~ -édzcie (1), -(e)dzcie (4). ♦ *3 pl* niechaj odpowiedzą (2). ♦ *con 1 sg m* odpowiedziałbym, bym odpowiedział (8), bych odpowiedział (5); bym *OrzQuin (2)*, *GórnRozm*; bych *BibRadz*, *NiemObr*; bym : bych *GórnDworz (3:2)*, *CzechRozm (2:1)*. *f* bych odpowiedziała (1). ♦ *2 sg m* byś odpowiedział (6), by odpowiedział (2) *OpecŻyw*, *BielŻyw*. ♦ *3 sg m* by odpowiedział, odpowiedziałby (19). *f* by odpowiedziała (1). *n* by odpowiedziało (1). ♦ *2 pl m pers* byście odpowiedzieli (1). ♦ *3 pl m pers* by odpowiedzieli (3). ♦ *praet 3 sg m* by był odpowiedział (1). ♦ *impers fut* odpowie się (3). ♦ *praet* odpowiedziąno (19), odpowiedziało się (9), odpowiedziąno jest (1); odpowiedziąno *BierEz*, *Diar*, *BielKron (2)*, *RejAp*, *StryjKron*, *WerGość (2)*, *ActReg (7)*; odpowiedziało się *CzechRozm*, *CzechEp (6)*, *NiemObr*, odpowiedziąno : odpowiedziało się : odpowiedziąno jest *Mącz (1:-:1)*, *GórnDworz (3:1)*; ~ -ąno (12), -ąno (1), -(a)no (7); -ąno : -(a)no *ActReg (1:6)*. ♦ *con* by się odpowiedziało (1). ♦ *part praet act* odpowiedziałwszy (94); -ąwszy (92), -awszy (2); -ąwszy : -awszy *Leop (3:1)*, *LatHar (4:1)*.

Sł stp notuje, Cn s.v. odpowiednik; odprawiam, odprawuję kogo, Linde XVI i XVIII w.

1. Powiedzieć lub (znacznie rzadziej) napisać coś do kogoś w związku z tym, co ten krótko przedtem (w zasadzie bezpośrednio przedtem) powiedział do mówiącego (lub napisał do piszącego); *respondere HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*, *Calag*, *JanStat*; *dicere Vulg*, *Mącz*; *dare responsum Mącz*, *Calag*; *reddere responsum Mącz (2226)* : *BierEz R3*; *OpecŻyw 75*, 103v, 130v [2 r.]; otho ten czo wczora mowił á żadny odpouiedzieć niefmiał dzis wŹzitti [!] mowią przednim á on nie ŹyŹy. *BielŻyw 164*; *GroicPorz e2v*; *KrowObr 144v*; *Leop Lac 10/28*; *BielKron 78*; *Graviter respondit*, *Mądrze á bącznie álbo s powagą odpowiedział Mącz 149c*, 174c, 279d, 305d, 352a, 410b [3 r.], c; *Thu nieczekáiąc aby pan MyŹzkowski odpowiedział/ rzekł tak pan BoiánowŹki. GórnDworz I3*, R4v, T8v; *RejPos 208*; *mnie nie dopuŹciwŹy odpowiedzieć: dálŹe Źwoie dowody prowadzili. CzechRozm 83*, 83; *Calag 29a*; *CzechEp 268*; *NiemObr 26*, 174; *GórnRozm D4*; *ZawJeft 22*; *ActReg 6*, 59; *WujNT Mar 12/34*, *Luc 10/28*; *Odpowiedz Źły człowiecze: á za niemálŹ wiedzyć? GosłCast 67*.

odpowiedzieć do kogo (3): I rzekł Iozue do ludu: Nie będziecie mogli służyć Pánu: [...] Odpowiedział lud do Iozue: Nikaki ták nie będzie iáko mowiż *Leop Ios* 24/21, 2.*Reg* 19/42; *ArtKanc* A4.

odpowiedzieć od kogo [= *w czym imieniu*] (5): Przyszli Posłowie doKrola przycyniali się zaPanem Kanclerzem Hetmanem Koronnem, [...] odpowiedziano od Krola zeKrol baczenie nąń mieć chce. *ActReg* 6, 47, 55, 76, 78.

odpowiedzieć komu (857): *PowUrb* +, 1, 3v; *BierEz* B2v, B3, B4v, D3v, G2 (35); GDy to miły Iezus mowil/ nikt iemu nieodpowiedział *OpecŻyw* 75, 3, 3v, 5v, 22v, 24 (70); *ForCnR* B3v, B4, C3, D3; *PatKaz II* 35v; *HistJóz* B4, C2 [2 r.], C3, D2v, D3 (9); *TarDuch* C3v; *BielŻyw* 6, 54, 61, 72, 73; *March*² D3; *MiechGlab* 14; *WróbŻołt* 118/42; *LibLeg* 9/51v, 10/70, 11/10, 11v, 25v, 84v, 163; *LibMal* 1544/90v; *SeklKat I*; *HistAl* A2v, A7v, A8, B, B3v (20); *KromRozm I* K4v [2 r.]; *MurzHist* F3v, Ov, O4, Pv, T4v; *MurzNT* 91, *Matth* 22/46, 25/37, 44, 45 (15); *KromRozm II* f2v; *Diar* 39; *GliczKsiqż* B8, M3v, N6v, P7; *KrowObr* B2 [2 r.], B4, C2, 12, 17 [2 r.] (24); *RejWiz* 110v; wzywali imienia Báálowego [...] mowiąc: Báál wyfluchay nas. A nie było áni głófu/ áni ktho by im odpowiedział *Leop* 3.*Reg* 18/26, *A3v, *Gen* 14/22, 15/9, 16/6, 26/28 (105); *RejZwierz* 36v; *BibRadz* *Gen* 3/2, 15/9, 16/6, 18/28, 31 (102); *OrzRozm* L2, L3, M3, N2v, P2, R3v, S4; *BielKron* 15v, 40, 53 [2 r.], 55v, 61v (27); *GrzegRóżn* Bv, I; *KwiatKsiqż* Av; *Mqcz* 163a, 357d; *OrzQuin* F3v, H4v [2 r.], L3v, X, Aa; *RejAp* 126v; *SienLek* Vuu; Niechay pirwey tym pánom odpowiem/ ktorzy piękność nie ząwdy dobrą być powiedią *GórnDworz* L14v, D6v, F6v, K8v, N, O7v [2 r.] (25); *HistRzym* 7v [2 r.], 8, 9, 9v, 10 (88); *RejPos* 12, 38, 38v [2 r.], 52, 59 (32); *KuczbKat* 90; *RejZwierc* 53v; *BielSpr* 39; *KochMon* 33, 34; *WujJud* 173v, 217v, 233; *RejPosWstaw* [41⁴]v, [143³]v; *BudBib* *Gen* 41/16, *Ex* 15/21, *Deut* 1/14, *Iudic* 8/19, *Ruth* 2/6 (25); *HistHel* B2, B4v [3 r.], C4v, D, Dv; *BiałKaz* ktv [2 r.], F4, G2; *BudNT* *Matth* 25/44, 45, *Mar* 3/33, 12/30, *Ioann* 7/16 (13); *CzechRozm* 17 [2 r.], 24v, 29v, 30, 47v (44); *ModrzBaz* 54, 62v; *SkarŻyw* 118, 141, 371, 429; *StryjKron* 125 [2 r.], 552 [2 r.], 562, 612, 652; *CzechEp* 121, 267, 393; *NiemObr* 24, 52 [2 r.], 128; *KochBr* 152; *KochWz* 141; *ReszPrz* 46; *WerGość* 248 [2 r.], 249 [2 r.]; *BielSen* 13; *PudlFr* 13; *ArtKanc* A3v, E7v [2 r.]; *GórnRozm* C3v, D4, E4 [2 r.], 12v; *ActReg* 11, 50 [2 r.], 78; *Phil* E4, F, F2, I3, K [2 r.], O4; *KochAp* 12; *OrzJan* 12, 67; *LatHar* 168, 487, 692, 697, 707 (8); Krzeft Ianow z niebáli był/ czyli z ludźi? odpowiedźcie mi. *WujNT* *Mar* 11/30, s. 44,45, *Matth* 12/38, s. 57, *Matth* 14/17 (70); *PowodPr* 58; *CiekPotr* 37, 81; *CzahTr* D3v, K4, Lv; *SkarKazSej* 682b, 689b; *KlonWor* 39; *ZbylPrzyg* A4. Cf *odpowiedzieć w [jakiej] rzeczy komu*; »odpowiedzieć na list«, »odpowiedzieć przez list«.

odpowiedzieć ku komu (1): począł pytać we fnáchli mu fie tá rzecz działá/ czyli ná iáwie. Lucyná ku niemu mile odpowiedziáá. We fnáchelmy obá byli *HistRzym* 27.

odpowiedzieć k czemu [= *na co*] [*w tym: k temu*] (6)] (7): Ale ktemu káranu odpowiedziál miły Kryftus rzekątz. [...] *OpecŻyw* 131, 130; *MurzHist* K2v; A Stároftá nie vmiál ktemu odpowiedzieć. *HistRzym* 68v, 5v, 19v, 23; [niemogli ktemu odpowiedzieci iemu *SandMalEwan* 68].

odpowiedzieć co [*w tym: co(ż)*] (42) – *pytajne* (30), *względne* (7), *nieokreślone* (5) –, *co(ż) in(sz)ego* (6), *to(ż)* (5), *nic inszego* (2), *nieco* ‘coś’ (1), *onoż* (1)] (57): [do Jezusa niemowlęcia:] O wiemci miły iezu tzo by odpowiedziál gdy by mowitz vmiál *OpecŻyw* 23, 100, 191; *BielŻyw* 135; *MurzHist*

Pv; *GliczKsiąż* 13; *KrowObr* B2 [2 r.], 40, 54v, 65v, 166, 215v; *Leop* 1.Reg 20/10, *Mar* 14/40; *BibRadz* *Mich* 6/5, *Mar* 14/40; *OrzRozm* P2; *BielKron* 28v; haec ad ea subiecit, To temu rzekł albo odpowiedział. *Mącz* 163a; *OrzQuin* Aa [2 r.]; *RejAp* 126v; *GórnDworz* Q2v, Q3; *HistRzym* 9v; Słuchayże tych drugich pytaczow/ ikąd chcieli kuścić tego Páná nálezgo: [...] Pátrzayże iż im tu Pan krociuchno odpowiedzyeć raczył summę zakonu wśzytkiego. *RejPos* 230v, 326; *BiałKat* 246; *KuczbKat* 275; *WujJud* 173v, 233; Aza mądry odpowie vmiejętność wiátru [*scientiam ventosam* = prawdopodobnie 'próżną wiedzę'] *BudBib* *Iob* 15/2, *Is* 14/32, *Eccli* 10/6; pewnieby tego potrzebá żeby fie im ná to co odpowiedziało *CzechRozm* 146, 17, 37v, 68, 83, 122, 152; *SkarŻyw* 384; *NiemObr* 128, 179; A iefli mi rzeczeřz/ iż takie iefť Polkie práwo: á ia odpowie onoż co dawno *GórnRozm* G2v; *ActReg* 172; *OrzJan* 88, 114; *LatHar* 707; *WujNT* *Mar* 14/40, s. 435, 724; *GosłCast* 67. Cf »odpowiedzieć słowo«.

odpowiedzieć na kogo [= na czyj temat] (2), *na co* [= na rodzaj wypowiedzi lub na poruszony temat (cf *W charakterystycznych połączeniach*); w tym: *na to* (105), *na co* (17) (zwykle w sensie 'na ten temat')] (257): *PowUrb* +; *BierEz* G3, M2; *OpecŻyw* 3v, 4, 8v, 30, 51 (20); *OpecŻywSandR* n1b 3v [2 r.]; *PatKaz* III 90; *BielŻyw* 23; *MiechGlab* 57; *LibLeg* 7/35, 9/51, 10/70, 120v, 11/10 (9); *LibMal* 1544/79v, 1554/187v [2 r.]; *HistAl* A2v, A4, B3v, E5; *MurzHist* F2, F3, H4, Q3v, Q4, Q4v, S4v; *MurzNT* 91, *Matth* 22/46; *KromRozm* II n; *Diar* 57; *DiarDop* 99; *GliczKsiąż* M3v; *KrowObr* 25, 40, 54v, 165v, 198 (8); *Leop* *Deut* 1/41, *Ruth* 4/6, 3.Reg 10/3, 18/21, 1.Esdr 5/11 (8); *BibRadz* *Gen* 16/6, *Ex* 5/17, 18/15, *Num* 11/23, *Iudic* 6/23 (19); *OrzRozm* F4, M3, N2v, P2, S4; *BielKron* 13, 15v, 58v, 137, 155v (15); Dicendum est mihi igitur ad ea quae sunt a te dicta, Muřzę ná to odpowiedzieć. *Mącz* 86a, 410b [3 r.]; *OrzQuin* H4v, L3v, Aa; *SarnUzn* E3v; Chciał też tu był/ y pan Boiánowłki czoř ná łłowá páná Myřzkowłkiego odpowiedzieć *GórnDworz* O, C, D3v, D7, F6v, H3v (13); *RejPos* 224v, 225v, 229v, 270, 326; *KuczbKat* 275; *BielSpr* 75v; *KochMon* 26, 33, 34; *WujJud* 173v, 217v, 233; *BudBib* 4.Esdr 4/35, 8/62, 9/14; *HistHel* B4v; *BiałKaz* D2; *BudNT* *Luc* 14/6; Coř mi ná Elohimá odpowiedział/ tedy mi to máło czyni *CzechRozm* 17, 13 [2 r.], 24v, 29v, 30, 47v (47); Oktálicius mądry mogłby z nimi gadać/ Odpowiedzą ná wśytko co iedno řmie zádác *PaprPan* N2; *ModrzBaz* 62v, 70v, 142v; *SkarJedn* 277; *SkarŻyw* 141, 413 marg; *StryjKron* 125, 477, 612; *CzechEp* 424; *NiemObr* 24, 52 [2 r.], 100, 179; *WerGoř* 248; Siłás zaráz nágmátwał rzeczy/ nie wiem ná coć pierwey odpowiedzieć. *GórnRozm* C3v, D4, F3v, I2v; *ActReg* 50 [2 r.]; *LatHar* 697; *WujNT* 57, *Matth* 27/14, *Luc* 14/6, s. 342; *WysKaz* 25; *SarnStat* 695; Gdy po pytániu ich/ odpowie řię ná káždą rzecz *PowodPr* 47; *CiekPotr* 37; *CzahTr* D3v, K4, Lv; *ZapKořcier* 1597/78v; *KlonWor* 65. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym referującym pytanie*; »odpowiedzieć na list«, »na pytanie odpowiedzieć«.

odpowiedzieć o kogo (2): O syenka y o yordana [...] krol yego M tak odpowyedziecz rořkazał yz [...] *LibLeg* 10/121, 11/73.

odpowiedzieć przez kogo (6): *Diar* 62; *BielKron* 208v, 225; *SkarŻyw* 299; Nato [...] przez PanaKancelrza Co Marszałek absens był odpowiedziano PP. Pořłom *ActReg* 11, 55.

odpowiedzieć za kogo [w tym: *za się* (2)] (10): *OpecŻyw* 55v, 56v, 104; *KromRozm* III N2, N2v; *OrzRozm* L2; Miły Doktorze/ odpowiędz řam temu Sophiřcie zá mię. *OrzQuin* X; *GórnDworz* N,

Q3; gdy ich zopytał/ coby też fiami o nim rozumieli: tedy Piotr [...] fiam zá wšytkie odpowiedział. *WujNT* 67.

odpowiedzieć przed kim [= *do kogo*] (1): Potym Pan mówił do Moizelza tymi fłowy. [...] Tedy Moizelz odpowiedział tuż przed pánem/ [...] *BibRadz Ex* 6/12.

odpowiedzieć z kim [= *przycaczając czyjś opinię*] (2): A iefli się kto chce dálej o to fpierać: temu z Apoštołem odpowiemy. Zeć my takiego obyczaiu nie mamy *WujNT* 615, 510.

odpowiedzieć o kim, o czym (2): *OpecŻyw* 109; Iezu kthorys o navcze y o zwolennikoch był pytań/ o navczes telko odpowiedział. *TarDuch* C2; odpowiedziałliby oćiec twoy o mnie co twárdego á przykrego? *Leop* 1.Reg 20/10.

odpowiedzieć w [jakiej] rzeczy komu (1): Krol ye^{go} m odpowyedziecz na ten czas wtey rzeczi panv woyewodzie nieraczi *LibLeg* 11/48v.

odpowiedzieć skąd [= *będąc gdzieś*] (7): [kmiec] Przyfzedł go [węża] do iamy prościć/ Chcąc zaśię z nim przyiaźń złączyć [...]. Wąż mu z iamy odpowiedział [...] *BierEz* N2v, P2v; ODpowiedziawšly tedj Pan Iopowi z wichru rzekł [...] *Leop Iob* 38/1; *BibRadz Iob* 40 [38]/1; *BudBib Iob* 38/1; *WujNT Act* 11/9; *CzahTr* Lv.

cum inf (1): drugi raz go w tym przez pošły vpominał/ áby był gotow z ludźmi fwemi przeciw Turkom: ktory odpowiedział ináčey nie wczynić *BielKron* 398v.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym odpowiedź [w tym z zapowiednikiem: *tak* (10), *to* (1); *iż(e)*, *że* (111), *aby*, *żeby* (8), *zaimek względny* (1)] (120): Xántus rzekł vmiełz co czynić? On mu odpowiedział iż nic *BierEz* B2v; *OpecŻyw* 24, 32, 37v, [80]v, 164v, 181v; *PatKaz III* 90; *BielŻyw* 62, 111; *MiechGlab* 14, 34, 57; *LibLeg* 9/51, 10/121, 122, 11/10; *LibMal* 1543/70v; Ktorim Alexander Mężowie Macedońcy kogokolwiek chcecie mieć/ tego potwirdzam. A oni odpowiedzieli iednoftaynym głósem/ áby im wybrał Perdikę *HistAl* N3, B7v; *KromRozm I* K4v; *MurzHist* S3v; odpowiędzcie Iánowi/ Co widżicie i fłyfzycie/ że niewidomi wzdrok biorą/ chromi chodzą *MurzNT Luc* 7/22; *Diar* 26, 62; *GliczKsiqż* I3; *GroicPorz* i2 [2 r.]; *KrowObr* 12, 17 [2 r.], 18, 25, 32v (10); *Leop Ps* 118/42; *BibRadz* *4; *OrzRozm* L3, M3, N2v [3 r.], R3v [2 r.]; *BielKron* 15, 48, 50v, 56v, 105v (15); *Mqcz* 248d; *GórnDworz* L3, P5, Q3v, S6, Z7; *RejPos* 208v; *BielSpr* 47, 75v; *HistHel* B4v, Dv; *BudNT Act* 25/4; tak fobie dumali żeby on Ian ponurzyćiel nim [*Eliaszem*] był/ y tym go vmyšlem o to pytáli: przeto on dobrze odpowiedział/ iż nim nie był *CzechRozm* 147v, 24v, 30v, 47v, 82, 99v, 122, 190v; *ModrzBaz* 31v, 70v [2 r.], 117, 143; *StryjKron* 552, 612 [2 r.], 652; *NiemObr* 52, 98; *ArtKanc* A3v, E7v; Odpowiedziáno ze y Iurament wydadzą by iedno pieczęć zgotowano *ActReg* 4; Odpowiedziano od Krola przez P. Marszałka zeby sineret istos vanos mores *ActReg* 55, 6, 25 [2 r.], 47 [2 r.], 58, 59; *Phil* K, M4, S; *KochAp* 12; *OrzJan* 12, 67; *WujNT Mar* 12/29, s. 270, *Luc* 20/7, *Act* 25/16, s. 510, 615, 766; *SarnStat* 674, 678, 695.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym pytanie [w zdaniu nadrzędnym wyraz hasłowy w *imp* lub w *con* typu „aby odpowiedział”] [w tym z zapowiednikiem: *na to* (6), *to* (1); *zaimek pytajny* (7), *jeśli*, *li* (7), *iż* (1)] (15): Odpowiedz mi nátho/ iż álbo wzywánie Pánny Máryey/ ieft potrzebne ku zbáwieniu álbo nie ieft potrzebne? *KrowObr* 165v; Ale mi iefstze y to odpowiedz: iefli pánná Márya wie y zna fercá ludzkie? *KrowObr* 166, C2, 110, 111v, 181v, 190v, 200v, 236v; Niechayże nam odpowiedzą

iáko ábo o kim to mieyfce wykládáią? *GrzegRóżn* Bv, B2v; krotkomi ná to odpowiedz/ wierzyfzli temu/ iż Iezus Chriřtus ieřt řynem Bořym? *CzechRozm* 61, 61v; *CzechEp* 267; *CiekPotr* 81.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (67), temi řlwy (20), w te řlwa (3), tym obyczajem (1)] (1311): *PowUrb* +, +3v; Mářchořt. A kotá kto v mleká wyernego widuye. Salomon odpowiędzyá. řadny. *March*¹ A3, A2v [2 r.], A3 [3 r.]; řlwa zdráďne iey zrozumiař/ A táko iey odpowiędziař: Rad ma miřa twá wolá znam *BierEz* R, B2, B3, B4v, D3v, E2v (37); *OpecřYw* 8v, 22v, 30, 32, 33v [2 r.] (80); Vřlyřzáwřzy on mřodřienietz Rořtropnego radę/ tako mu odpowieř: řlyřzámęci iá cřęřto o wás *ForCnR* C3, B3v, B4, D, D3; pytařę drzewięř řlug twych/ macye ořcá albo bráta ámy odpowiędzięli [ř] tobyę [ř] panu memu/ mamy oyca řtárego *HistřJóz* D3, Av, A4, A4v, Bv, B2 (26); *TarDuch* D5v; Pytan byř kto ieřt prawie bogatim, odpowiędziař, kto nic nie řáda. *BielřYw* 37, 3 [5 r.], 5 [2 r.], 6 [2 r.], 8 [3 r.], 9 (91); *March*² D2v, D3; *MiechGlab* 55; *LibLeg* 9/51v, 11/12, 48v, 84v, 10/120v, 11/70, 73; na pythane thego tho drumlika kthore knyemv cřzynř ehczácz wyedziecz czobi dzieřzal o Chriřtuřzye, yeřth odpowiędziař. Atholi Chriřtus yeřth pomazanyecz bozi. *LibMal* 1554/189, 1543/68v, 72, 76v, 1544/79v [2 r.], 90v (21); *SeklKat* t I; *HistAl* A2, A2v [2 r.], A3, A3v [2 r.], A4 (64); *KromRozm I* K4v; *MurzHist* F2, F3, F3v, F4, G3 (14); *MurzNT Mar* 8/28, *Ioann* 6/7, 69, 71, 8/19 (11); *KromRozm II* ř2v, n, ř2v; *DiarDop* 103; *GliczKsiąř* A3, B8, H4, H8v, I (11); Iakoć ma odpowiędzieř/ ná twoie dzieřkowánie Amen/ ieřli niebęďdzie rozumiař co mowięř? *KrowObr* 198, 35, 52, 146 [2 r.], 204, 222v, 231v; *RejWiz* 110v; *Leop* *A3v, *Gen* 14/22, 15/9, 16/8, 21/26 (127); *OrzList* c; *RejřWierz* 36v; opowiędziař im wřzytko to co Pan rořkazař iemu. Y odpowiędziař lud wřzytek temi řlwy řpořu/ Wřzytko to co Pan rořkázuie vcřzyniemy *BibRadz Ex* 19/8, *Gen* 3/2, 10, 4/9, 15/9, 16/6 (118); *OrzRozm* F4, I3v, I4, K3, L2, N4; gdy řzymiánie porářili Weios/ řzekř ieden rycerz řmiechem w kořciele obrázowi řunony boginiey/ ieřli chce do řzymá zá řwoiemu ludřmi? Odpowiędzyá obraz/ chcę. *BielKron* 25, 3, 13, 15v, 17, 18 (77); *GrzegRóżn* I; *KwiatKsiąř* G3; *OrzřQuin* H4v [2 r.], I2, L3v, Aa, Aa2v; *SarnUzn* D7v [2 r.]; Niewiem by cřzego więcey (odpowiędziař p. Kriřki) dworzáninowi trzebá/ iáko wymowy *GórnDworz* F8, C, Cv, C2v, C3v, C7v (163); Řzekř iemu Ceřarz: Zá co mi dařz káďdą mąďroć? Odpowiędziař kupiec: Dam zá thyřiac złotyř. *HistřRzym* 58, 3v, 7v [2 r.], 8, 9 [2 r.], 9v [2 r.] (108); *RejřPos* 22, 38v, 52, 84 [2 r.], 151v (11); czemu prořięř kářlanów/ áby zá nie pána Boga prořili? wiem ře ták odpowieř: áby vmářły wieczné odpoczywánie wřziá *BiařKat* 356, 133v; *KuczbKat* 85, 90; *BielřSpr* 38, 39 [2 r.]; *KochMon* 26, 27, 33, 34; *BudřBib Ex* 15/21, 2. *Par* 10/7, 25/9, 3. *Esdr* 6/13, 4. *Esdr* 4/35 (10); *HistřHel* B2, B2v, B3v, B4v, C3v (9); *MycřPrz II* B; *BiařKaz* ktv [2 r.], D2, F4, G2; *BudřNT Mar* 8/28, *Ioann* 8/23[33], 10/32, 34, 18/34 (9); *CzechRozm* 17, 60v, 82v, 185v, 202v, 237, 242; *ModřřBaz* 54, 113v; *řkarřJedn* 88, 141; řpytař ich: á przyřięřliřcie? przyřięřli/ odpowiędzięli. *řkarřřYw* 519, 15, 21, 30, 31, 41 [2 r.] (80); *řtryřKron* 125 [2 r.], 350, 477; *CzechEp* 121, 404; *NiemObr* 128; *KochBr* 152; *KochřSz* B2, C3; *KochřWz* 141; *řeszřPrz* 12, 46; *WerGořc* 248 [2 r.], 249 [2 r.], 251, 252 [2 r.], 253; *BielřSen* 13; *PudřřFr* 13, 18 [2 r.], 28; *ArtřKanc* A4, E7v; *GórnřRozm* D4, E4 [3 r.], F3v, G2v, I2v, N2v; *ActřReg* 76, 78, 142; *GostřGospřSieb* +2v; *řhil* C2, D, D2, E2, E4 [2 r.] (23); *LatřHar* 168, 487, 692, 718, 728 [3 r.] (18); *WuřřNT* 57, *Matth* 14/17, 19/18, s. 93, *Matth* 27/21 (60); *WysřKaz*)(2v; *PowodřPr* 58,

65, 66; *SkarKaz* 80b; *CzahTr* K4, Lv; *SkarKazSej* 677b, 682b, 689b, 707a; *KlonFlis* A3; *KlonWor* 20, 65, 70, 71; *ZbylPrzyg* A4.

Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: iż, że] (45): *OpecŻyw* 56, 64v, 165v; zef ti poľlal do nyego poľla ſwego pitayancz. Czemw wziął te ziemye. on od powyedziaľ. yz to mnye kazano. *MetrKor* 46/46v; *BielŻyw* 63; *LibLeg* 11/48v; *GliczKsiąż* K6v; *KrowObr* B2; *Leop Gen* 31/31; *BibRadz Gen* 20/11, 21/30, 31/31, *Ios* 9/24; Szwącáry theż Cefarz vpominaľ/ áby z Cefárzem bywáľi w iednoſci/ kthorzy mu odpowiedzieli: iż my z domem Rakuľkim záwždy byli w iednoſci *BielKron* 230, 55v, 115, 199v, 221v, 224v (17), *Górndworz* S5v, Cc2v; *HistRzym* 97v; Iáko thu otho y mátcze ſwoiey ſwiętey/ gdy go táľm ználázľá miedzy onymi Doktory/ odpowiedzieć raczył: Iż mnie było ſzukáć nie trzebá/ zaľz nie wiecie/ iże ia to muľżę ſprawowáć/ co ieľt wola Oycá moiego. *RejPos* 38, 326; *RejŻwierc* 53v; *BudBib* 2.Reg 19/42; *StryjKron* 552, 562 [2 r.]; *NiemObr* 100; *ArtKanc* A3v; *ActReg* 57; *CzahTr* D3v; *KlonWor* 39.

Z zaimkiem przysłownym (zastępującym przytoczenie, jeżeli ono nie następuje) [w tym: tak (86), jako (17), inak, inaczej (2)] (106): *BierEz* Cv; *OpecŻyw* 144; *HistAl* B3v; *MurzHist* Q4v; Niemożesz mi ná to inak odpowiedzieć/ iedno iż to wſzyľtko dla pychy vtzynyľ *KrowObr* 25, B4, 12, 17, 32v; Bánáíá opowiedziaľ to Krolowi/ iż ták mowiľ Ioáb/ á iż ták mu odpowiedziaľ. *BibRadz* 3.Reg 2/30, 4.*Esdr* 8/62; *OrzRozm* K3, R3v; niewiem iáko ná to w.m. odpowiedzieć *Górndworz* F6v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *BudBib Iudic* 8/8, 19, 3.Reg 2/30, 4.*Esdr* 8/62; rad ciebie ſľucháć będę/ iáko ná to odpowiesz. *CzechRozm* 73, 13, 62, 70, 103, 144, 164, 191v; *SkarŻyw* 371 marg, 413; *CzechEp* 100; *WujNT Mar* 11/6, s. 179, Col 4/6. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym referującym odpowiedź; Z przytoczeniem.

W połączeniach tautologicznych: odpowiedzieć rzekáć (82), mowiáć (60); odpowiedzieć i (a) rzec (127), i mowić (1); odpowiedziawszy rzec (67), mowić (1), fukać mowiáć (3) [w tym: z przytoczeniem (337), ze zdaniem dopełnieniowym: iż, iżeby (4)] = *respondit dicens HistAl, PolAnt, Vulg; respondens ait, respondens dixit, respondit et ait, respondit et (atque) dixit (dicit) Vulg, PolAnt; respondit dicendo PolAnt* (341): Sľyľáťz to pán Iezus odpowiedziaľ ijm rzekáťz: Niemotz ta nie ieľtci na ſmiertz *OpecŻyw* 66v, 3, 3v, 5v, 29v, 49v (49); *PatKaz II* 35v; *BielŻyw* 149, 155; *SeklWyzn* f4; *HistAl* B5, D3v, Ev; *MurzHist* K2v, Q3v; *MurzNT Matth* 25/37, 44, 45, *Luc* 4/4, *Ioann* 1/26 (9); *KrowObr* 83v, 120v; Ale odpowiedzieli Ieremiaľľowi wſľyľcy mężowie kthorzy wiedzieli że ich żony ofiárowáľy Bogom obcym y wſľyľtkie niewiáľty ktorych ſľhaľo mnoſtwo wielkie: y wſzyľtek lud tych kthorzy mieľľkáľi w źiemi Egipťľkiey w Ffátures/ mowiáć: [...] *Leop Ier* 44/15, *Gen* 16/6, *Ios* 7/20, 24/16, 1.Reg 16/18, 25/10 (41); poczniece ſľhać na dworze koľáćáć we drzwi á mowiáć/ Pánie Pánie othworz nam/ A on wam odpowie mowiáć/ Niewiemci z káď wy ieľteľcie. *BibRadz Luc* 13/25, *Gen* 18/27, 23/4, 10, 14, *Num* 22/18 (26); *BielKron* 32v, 68, 242v; *KwiatKsiąż* Av; *HistRzym* 5v, 19, 32, 32v, 33 (28); miánowáľi [dziecię] imieniem oycowľkim Zácháriaľzem. A odpowiedziaľwſzy Elźbietá powiedziaľá/ iż tho nie może być żadnym obyczáiem/ ále muſi być wezwań Ianem. *RejPos* 296, 8, 12, 38v, 59, 69v (19); ieden z onych złoczyńcow [...] ſľomoćiľ go mowiáć/ Ieľľiżesz ty ieľt on Kryťtus/ wybawże ľámeľo ſiebie y nas. Ale odpowiedziaľwſzy drugi/ fukaľ go mowiáć/ nie boiľżżeſię [!] thy Bogá *GrzegŚm* 38; *WujJud* 224; *RejPosWstaw* [21³], [143³]v; *BudBib Gen* 41/16, *Num* 22/18, *Deut* 1/14, 27/14, 15 (34); *BudNT Matth* 25/44, 45, *Mar* 3/33, 5/9, *Ioann* 7/16 (10); *CzechRozm* 70; *MWilkHist* I2v; *NiemObr*

52; *LatHar* 695, 699, 711 [2 r.], 722, 725, 731; A będąc zopytany od Pharyzeuszow; Kiedy przyidzie krolestwo Boze? odpowiedział im y rzekł: Nie przyidzieć krolestwo Boze z postrzeżeniem *WujNT Luc* 17/20, *Matth* 12/38, 25/9, 37, 44, 45 (90).

W charakterystycznych połączeniach: odpowiedzieć bacznie, chytrze, dobrze (10), dostatecznie (4), dowodnie (2), dziecińskie, jawnie, krótko (krociuchno) (7), łagodliwie, łaskawie (4), mądrze (4), mile, miłościwie, nadobnie, nierychło, ochotnie (2), pokornie (4), po prostu (2), porządnie, potajemnie, przygniewliwszym, pysznie, roztropnie, skromnie (2), słusznie (4), srogo (2), śmieie, śmiesznie, wesele, właśnie, zupełnie; odpowiedzieć z litewska, z niemiecka, z ruska; odpowiedzieć na argumentum, na badanie, na łajanie (2), na mowę, na obronę, na pogróżki (2), na poselstwo (2), na potwarzanie, na skargę (2), na słowo (4), na te [czyje] słowa (3), na wołanie (2), na wszystko (3), na zagadanie [czyje], na złożeczenie; na [= na temat] *Elohima*, na koronacyją, na [które] miejsca (3), na papieża, na przykład [kogo], na [którą] rzecz (5), na [czyje] słowa; odpowiedzieć głosem [= głośno] (2), niedziecinnemi (roztropnemi, uważnymi) słowy (3); odpowiedzieć jednostajnym głosem [przy podmiocie w pl] (4); odpowiedzieć z fukiem, z gniewem (z gniewu) (3), z płaczem, z pochlebstwa, z powagą, z strachem, ze sznupką, z układnością, ze wstydem.

Zwroty: »odpowiedzieć dać« = odpowiedzieć (może błęd) [szyk zmienny] [cf też s. 390b] (2): *LibLeg* 11/48v; *Responsum est impersonale*, Odpowiedziano yeft/ dano odpowiedzieć. *Mącz* 410b.

»odpowiedzieć [komu] na list« (1): *Persolvi primae Epistolae venio ad secundam*, Odpowiedziałem ci ná pirwży list/ przichodzę do wtórego. *Mącz* 401c.

»odpowiedzieć przez list [komu]« [szyk zmienny] (2): *LibLeg* 11/73; Alexander wziąwży list czytał gi wmiechając fie/ y odpowiedział przez list Dariufowi [*respondit Dario*] tym obyczaiem. [...] *HistAl* E6v.

»nic nie (moc) odpowiedzieć; nie odpowiedzieć (ni, by, i) (jednego. żadnego) słow(k)a« = przeważnie: zmilczeć; *nihil respondere Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*; *non respondere verbum PolAnt*, *Vulg*; *non respondere Vulg* [szyk zmienny] (37; 14): *PowUrb* +; Orzech z trciny niegdy fie śmiał/ [...] Trciná iż fwoię mdłość znála/ Nic mu nie odpowiedziála *BierEz* K; *OpecŻyw* 8, 54v, 100, 109, 114 (9); *HistJóz* D4; Iezu ktorys temuż Herodowi kthory oczekawał dziwow żadnego fłowa nie odpowiedział. *TarDuch* C3v; *BielŻyw* 72, 73; *MurzNT Matth* 22/46; Nie odpowiedział mu ná to lud Ifraélski ni fłowá. *Leop* 3.Reg 18/21, *Iudic* 19/28, *Iob* 9/3, 15, 19/16, *Matth* 22/46, *Luc* 23/9; *BibRadz Mar* 14/61; *BielKron* 84v, 104, 155v, 227v, 370v, 463v; *Mącz* 357d; Gdy ná pirwże wołanie nic mu nie odpowiedziano/ pocźnie znowu wielkim głosem wołać. *GórnDworz* S6v, K8v; Słuchayże czo Ewányelistá piśze/ iż wnet zaniemieli/ á nie vmieli mu ná to odpowiedzieć fłowá. *RejPos* 225v, 73v, 75, 209v, 224v, 229v; *WujJud* 217v; *HistHel* B4v; *BudNT Mar* 15/5; *CzechRozm* 49; *WerGość* 248; *LatHar* 709, 711; *WujNT Matth* 15/23, 22/46, 27/12, *Mar* 15/5; *GosłCast* 67.

»na pytanie, pytaniu, naprzeciw pytaniu odpowiedzieć« = *dissolvere interrogationem, respondere ad rogationem Mącz* [szyk zmienny] (15:1:1): *OpecŻyw* 33, 39, 130v; ielźcze cie pytam aby czo odpowiedział temu pytaniu. *BielŻyw* 135; *LibLeg* 11/64v; *LibMal* 1554/189; *MurzNT* 81; *OrzRozm* R3v; *Mącz* 357d, 401a; *OrzQuin* I2; *GórnDworz* E6, Gg8; Aleć ná to pytanie nie trudno odpowiedzieć. *KuczbKat* 115; *CzechRozm* 37v, 97v; *WujNT* 89.

»odpowiedzieć sam w sobie« (1): Ieśliżbyś milczkiem myśląc odpowiedział sam w sobie [*tacita cogitatione respondens*] iakoż ia mam poznać/ ktorego słowa nie mówił Pan? átoż maż tho znamię/ Cobi w imię Páńskie Prorok ten prorokował/ á nieftáło fie ták/ te⁸⁰ Pan niemowił *Leop Deut* 18/21.

»odpowiedzieć słowo« = *respondere verbum* *Vulg* [szyk *zmien*] (4): *Leop Is* 41/28, *Ier* 44/20, *Ez* 9/11; Odpowiedz Pánno słowo fwe/ A przyimi w się słowo práwe *ArtKanc* A5.

»odpowiedzieć słowy (słowem), [jakimi] słowy, [jaką] mową, słowem [którym], jednym słowem« = *respondere verbum* *Vulg*, *PolAnt* [szyk *zmienny*] (4:3:2:1:1): *OpecŻyw* 150; *WróbŻołt* 118/42; Iuż my niedoftawa mowy Bych odpowiedzwała fłowy. *RejKup* 15v; *Leop Ps* 118/42; iełliby ielźcze ktho pytać chciał/ Y coż wždy zá pożytek z nich bierzemy? odpowiem iednym fłowem/ Iż z nich tę naukę mamy/ iako [...] *BibRadz* *4; *BielKron* 242v; *RejPos* 38v; co wy rádzićie iákimi słowy mam odpowiedzieć [ut respondeam ... verbum] ludowi temu? *BudBib* 2.Par 10/6; *Phil* Q; Rzeczeńfz drugiemu. [...] Tám Niemiec bárzo zágniewány/ mową Odpowie tobie práwie piorunową *KlonFlis* H3; *KlonWor* 39. [Cf też *Przen odpowiedzieć czym*.]

»kilka słów [przećiwko czemu] odpowiedzieć« (1): by mnie chciał pan Kořtká pozwolić tego/ żebych kilká fłow przećiwko they rzeczy páná Boiánowřkiego odpowiedział/ vczyńilby dobrze y mnie/ y fobie *GórńDworz* Aa2.

Szeregi: »odpowiedzieć i napisać list« (1): Demetrius ná te fłowá iego thák mu odpowiedział/ y nápiřał táki liřt [respondit ei et scripsit epistulam talem]: [...] *Leop* 1.*Mach* 13/35.

»odpowiedzieć i oznajmić« (1): kiedi sye krol ye⁸⁰ M. na seymie spani radamy swimy około tego rořmowy tedi potim przes lyřth swoy panv voyewodzye odpowiedziecz y oznaymycz bedzie raczil *LibLeg* 11/73.

Przen (20) :

odpowiedzieć czym (1): a iako mądrze [Pan Jezus] pirwéy vczynki/ potym fłowy odpowiedział ijm/ bo przed ijch oczýma po kázaniu/ vzdrowil wiele niemotnych *OpecŻyw* 47.

W połączniu tautologicznym: odpowiedzieć mówiąc [z przytoczeniem] (1): Ciáło fię chlubi młodořcią/ fwą kráľą, y teź czyřřtwořcią/ mam długi čás ku řtárořci/ chcę ielźcze řwiátá vzyć [...]. Dufzá odpowie z záľořci/ mówiąc: nie przywodź záľořci *ArtKanc* S3v.

a) *Być autorem tekstu, który przytacza się jako odpowiedź [w tym: komu (4)]* (7) :

odpowiedzieć na co [zawsze: na to] (5): Ná to wřzyřřtko nie iá/ ále Ambroży řwięty niech ři odpowie; ktory ták piřze: [...] *WujJud* 124, 188v, 241; *LatHar* 253. Cf *odpowiedzieć na co miasto kogo*.

odpowiedzieć na co miasto kogo (1): niechże řobie/ chceli obáczýć błáď y omyľkę řwoię/ czyta fwe Patrefý/ á oni mu miáľto mnie to pokazá [!]/ y ná to odpowiedzą. *CzechEp* 291.

odpowiedzieć za kogo (1): Dla czegoż [...] daľ był żydom řtáry zakon/ gdy inego czekáć myeli? (–) Odpowyeć zá myę Páweľ S. *KromRořm* II i3v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A ieľli fię niegodnořcią wymawiamy/ dobrze odpowiedział ná to S. Cyryllus Alexándryřki Břkup [...] że tym řpořobem nigdj do řtoľu Páńřkiego nie poydźiemy. *LatHar* 253.

Z przytoczeniem (2): *WujJud* 241; że Mária bez poznania mężá/ z mężá poczęła. Rzeczeńfz iako to? Niechři odpowie ániół/ Duch ř: práwi/ znidzie ná řię o Mária *BudNT* Ii5v.

b) O kontakcie mistycznym człowieka z Bogiem [w tym: komu (9), czemu (1)] (11) : Policzę was mieczem [...]: przeto iżem wołał [!]/ á nie odpowiedzieliście: mawiałem/ á nieśluchaliście *Leop Is* 65/12; *BibRadz Ier* 33/3; *NAchyl Iehowo vcho twoie/* odpowiedz mi *BudBib Ps* 85/1, *Iob* 14/15, *Ps* 26/7, 118/5; *ArtKanc* P18v.

odpowiedzieć skąd (1): Głosem moim do Iehowy wołałem/ y odpowiedział mi zgory świętości fwey. *BudBib Ps* 3/4.

Zwroty: »odpowiedzieć głosowi [czyjemu]« (1): iako cię skoro wślyczy wołającego odpowie głosowi twojemu [*ad vocem clamoris tui ... respondebit tibi*]. *BibRadz Is* 30/19.

»odpowiedzieć [jakie] słowa« (1): Thedy odpowiedział Pan Angiołowi który mówił we mnie słowá dobre [*respondit... verba bona*]/ słowá poćieśne. *Leop Zach* 1/13.

Szereg: »odpowiedzieć a mowić« (1): Obáczże to Iobie [...] / vmilkní á ia będę mówił. Ieśliż maśz ku themu iákíe słowá odpowiedzże mi/ A mów [*respondere mihi, loquere*] *BibRadz Iob* 33/32.

a. *Bez poprzedzającej wypowiedzi rozmówcy (zgadując myśli lub reagując na działanie)* (11) : A wždy Ewányeliśtá piśze/ iż Pan odpowiedzawśzy/ rzekł do nich. Piśze iż odpowiedzwał/ á nie piśze áby go kto ocz pytał. *RejPos* 227.

odpowiedzieć komu (5): Y piśze Ewányeliśtá s. iż im odpowiedzwał obiemá chocia nic nie mówili: owym odpowiedzwał wedle pokrytości śercá y myśli ich/ á owdzye też odpowiedzwał onemu nędznikowi wedle śercá/ wiáry/ á poządliwości iego. *RejPos* 227. *Cf* *odpowiedzieć co komu*; *Zwrot*.

odpowiedzieć co komu (1): A coż mu odpowiedzwał? Nie piśzeć thu Ewányeliśtá áby mu rzekł kthore słowo/ ále piśze iż go wzyawśzy zá rękę/ y vzdrowił go. *RejPos* 227.

odpowiedzieć czemu (2): Pán Iezus ktorému ij myśli iawné ij śerce/ a nitz iemu niekryto odpowiedział myślám ijch. Y tzo myślicie złé rzeczy w śertzách wáśnych. *OpecŻyw* 43, 46v.

Z przytoczeniem (2): *OpecŻyw* 43; Od drugiego też policzek wziawśzy [...] nic inśzego nieodpowiedział iedno, ciężka by rzecz zawżze wiedzieć gdyby trzeba dla złego człowieka w kapalinie chodzić. *BielŻyw* 46.

W połączeniu tautologicznym: odpowiedziawszy rzec [w tym z przytoczeniem (1)] (2): Ale Iezus poznawśzy myśli ich/ odpowiedziawśzy rzekł do nich/ Coż myślicie w śercách wáśnych? *BibRadz Luc* 5/22; *RejPos* 227.

Zwrot: »nic [komu] nie odpowiedzieć« = *zmilczeć* (1): vmilkła Xantipa y złała go pomyiami, któryż iey nic nie odpowiedział, iedno głową zatrzął *BielŻyw* 47.

b. *Wypowiedzieć się polemicznie w związku z czyjś uprzednią wypowiedzią nie skierowaną do wypowiadającego się, lecz do nieokślonych odbiorców* (48) :

odpowiedzieć z kogo, z czego (2): O czym żem też ná wielu inśzych mieyfcách piśał/ tákżem y ná ty słowá z listu Páwłowe⁸⁰ [...] odpowiedział *CzechEp* 345. *Cf* *odpowiedzieć o kim z kogo*.

odpowiedzieć komu (12): *KrowObr* 52; *GórnDworz* 12; *GrzegŚm* A3; Ale pirwey niż przyśtąpim ku inśzym rzeczám ktemu należącym/ odpowiemy niektorim/ którzy też pod zakrywką piśmá świętego wśługowanie słowem Bożym wywrocić wśliuią. *RejPosRozpr* cv; iż teraz niektorzy [...] to nam mieyśce zarzucaią/ powiedáiąc że ie złe Ewán-ielistá przywodzi [...] (ktorym się da pan Bog inśzego czaśu

odpowie.) *BudNT* Ff8v, *przedm* bv; *CzechRozm* 167v; *CzechEp* 100, 266; *NiemObr* 26. Cf »nic nie odpowiedzieć«.

odpowiedzieć czemu (1): że Luter trochę przed śmiercią przeciw Zwinglianom książki nąpiął/ [...] który^m Miniłtrowie Tygurfcy zaśię wnet odpowiedzieli. *WujJud* 11.

odpowiedzieć co [w tym: co (2) – nieokreślone, względne –, nieco (2), nic inszego (1)] (5): *KrowObr* 52; *CzechRozm* 146; *CzechEp* 327, 337; Na które świadectwa chcąc co odpowiedzieć Heretycy tak mówią: że [...] *WysKaz* 28.

odpowiedzieć na co [= na rodzaj wypowiedzi] (20): *KrowObr* 52; Tę naukę/ która vczy o skutkach biegów Niebieskich/ dwoiákim ią łośobem przeciwnicy iey gąnią. Naprzód zmyślając ią być niczemną y fałszywą nauką: pothym obłędliwą/ y Krzeleijánńskiemu człowieki nieprzizwoitą: porządkiem tedy ná tho potwarłtwo krotko odpowiem. *LeovPrzep* a2v; *GrzegŚm* A3; *WujJud* 246v; *CzechEp* 260, 261, 262, 269, 301 (15); Piłze X.K. iákobyh mu ná trzecią część árgumentow ie^{go}/ nie odpowiedział *NiemObr* 26.

odpowiedzieć na co [= na jaki temat; w tym: na to (7), na co (1)] (20): *SarnUzn* E2v; *WujJudConf* 245; *CzechRozm* 128v, 167v; *SkarJedn* 73,233; Ktora dumá/ iż się iuż też zbiłá/ y ná Pśalm się ten 143. [...] odpowiedziało/ lib. 2. kap. 7. Przeto się tu tym báwić znówu niechcę. *CzechEp* 345; Ná co ácz iuż przedemną bárzo dobrze/ chociaż bárzo krotko/ odpowiedział P. Ian Niemoiowłki: iednák toż y ia z potrzeby przydać nieco mułzę. *CzechEp* 383, 266, 322, 327, 344, 345 (11); *NiemObr* 40; *WysKaz* 28. Cf »trzemi słowy odpowiedzieć«.

odpowiedzieć o kim z kogo (1): A iżem iuż o tych Aniołách z Dionizego ná dumę X.K. odpowiedział/ tedy się iuż też tym tu więcej báwić nie będę. *CzechEp* 301.

odpowiedzieć gdzie (7): Toć łzczere potwarze wálze/ które y odpowiedzi łą niegodne: áczechmy iuż dofyć ná nie ná łwych mieyfcách odpowiedzieli. *WujJud* 246v; Lecz takim wartogłowom indzie/ da Bog/ wrychle odpowiemy *BudNT przedm* bv; *CzechEp* 261, 269, 345, 348, 358.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: iż, że] (4): Odpowiedzieliłmy im wyżłzey ná to/ że my záchowuiemy wlyżłtek łpołob Apostołłkiego Kościoła. *WujJudConf* 245; *CzechRozm* 167v; *CzechEp* 100; A przecz że/ mówią [heretycy]/ ániół tego Ianowi czynić nie dopuścił? Iż [...]. Powtore możem odpowiedzieć: iż iegli Ian wiedział/ że to był nie Chriřtus ále ániół: tedy [...] *WujNT* 883.

Z przytoczeniem (1): Ktorych łłow łwoich áczkółwiek łamże ná kráiu/ krotką łummę położył/ [...] ná którąby tylko mogło się też krotko odpowiedzieć/ w ty łłowá. Ktokolwiek łobie zmyśła wćielenie Chriřtułá Iezułá [...] ten iest Antychriřtem *CzechEp* 343.

Z zaimkiem przysłownym (1): Náđ to iáko odpowiemy Anthykryřtowi ná ono iego łpiewanie *GrzegŚm* A3.

W charakterystycznych połączeniach: dobrze odpowiedzieć, dostatecznie, krotko (7), porządkiem; odpowiedzieć na argument, na artykuły, na dumę (2), na maszkarę 'oszczerstwo', na naukę, na pisanie, na potwarłtwo (potworze) (2), na słowa (2), na łpiewanie, na wywody (2); odpowiedzieć na [= na temat] [które] miejsce, na przekładanie, na psalm [który], na roźność łłow, na [którą] rzecz, na łwiadectwa (2).

Zwroty: »odpowiedzieć dać« = odpowiedzieć (może błąđ) (1): godzi się naprzód ná I.M.X.K. piłanie o tym/ odpowiedzieć dać *CzechEp* 323.

»nic, słowka jednego [komu] nie odpowiedzieć« (1:1): w czym gdyby fie oni z Kościołem nie zgadzáli/ [...] fłowkáby iednego Trydeitom odpowiedzieć nie umieli. *WujJud* 44; *CzechEp* 260.

»[na co] trzemi słowy odpowiedzieć« (1): A ná wtorą [rzecz] mało nie trzemi fłowy odpowiem *CzechEp* 404.

Przen: Być autorem tekstu, który przytacza się jako odpowiedź (2) :

odpowiedzieć na co (1): Iáko to y Grzegorz Papież baczył [...] ták że iuż zdawná on íam ná to wśzytko odpowiedział *CzechEp* 48.

odpowiedzieć za kogo (1): Grzegorz Papież zá nas odpowiedział *CzechEp* 48 *marg.*

c. Zareplikować, znaleźć właściwą odpowiedź [komu na co] (1) : Naydzye fie co odpowie mu ná wśzytki fłowá *PaprPan* Ov.

d. Udzielić przepowiedni, wyroczni, wygłosić prorocstwo (10) :

odpowiedzieć komu (2): pátrzcie wzgorę/ á o czymkolwiek chcecie wiedzieć/ w fercách fwyh rozmyflaycie/ ále iáwnie nic nie mowcie [...]. Rzekł Alexander/ ktorym ięzykiem [*drzewo słońca i miesiqa*] mi odpowiedzą. *HistAl* L3. *Cf odpowiedzieć co komu.*

odpowiedzieć co komu (1): odpowiedział Iozef / krom mnye bog odpowye ístzęłliwe rzetzy Faraonowi *HistJóz* Bv.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: iż] (4): Potym Atheńscy rádzili fie bogá Apoliná v Delfow/ iákoby fie bępieczniey bronić mieli tey wielkości nieprzytaciół. Odpowiedział iż w drzewiánych murzech. *BielKron* 117, 27, 121v, 126v.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (1)] (3): *HistAl* L3 [2 r.]; gdy w kościele v Themidos pytał fwoich bogow/ iákoby zafię mógł ludzki naro[d] íkrześcić ktory potonął. Odpowiedzyeli ták/ kiedy będzysz kości mácierzyfte przez íoę miotáł *BielKron* 23v.

Z zaimkiem przysłownym [zawsze: tak] (2): Haec ex oraculo Apollinis, [...] Tá Bóg Apollo Pythius odpowiedział *Mącz* 267b. *Cf Z przytoczeniem.*

e. Zgadnąć trafnie [komu] (1) :

Zwrot: »odpowiedzieć k gadce« (1): rácz mi odpowiedzieć ktey gadce Cżterzey brácia zárowno biegáią/ nog żadnych nie máią *HistRzym* 24v.

2. praw. Zeznać, udzielić wyjaśnień przed sądem będąc stroną pozwaną (8) : Kiedyby pozwány ná Roku pierwłzem álbo wtorem ítánáł y odpowiedział/ A potym vpornie od íądu odśzedł/ Táki ma być karan winą 14. grzywien *UstPraw* C3.

odpowiedzieć co [w tym: co (2) — pytajne, względne —, to (2)] (4): *ModrzBaz* 21; *WujNT Luc* 12/11; gdy Woźnégo wyźrzę/ chcę odpowiedzieć to/ co wedle Práwá będzie *SarnStat* 569, 575.

odpowiedzieć na co (2): niedáwác óskarżáíacemu wiáry pirwey/ niżli się wśzytkiego dowiefz/ coby też ná to druga ítroná odpowiedzieć moglá. *ModrzBaz* 21. *Cf Zwrot.*

odpowiedzieć przed kim (1): nie rádzi íye tám [*we Włoszech*] zwierzchni Pan poddánego íwego/ [...] niepozywa cię też tám ábyś ítánáł/ y odpowiedział przed Pánem/ ále niezwieśz kiedy cię wezmą *OrzRozm* L3v.

Z zaimkiem przysłownym zastępującym przytoczenie (2): *Mącz* 195c *cf Zwrot; WujNT Luc* 12/11 *cf Szereg.*

Zwrot: »odpowiedzieć na żalobę« (1): Litem contestari, [...] odpowiedzieć ná żalobę ták álbo owák. *Mqcz* 195c.

Szereg: »odpowiedzieć abo mówić« (1): A gdy was będą wodzić [...] do wrzędow y zwierzchności/ nie fráluyćieź się iáko y cobyście odpowiedzieć ábo mówić mieli [*quid respondeatis aut quid dicatis*]. *WujNT Luc* 12/11.

Przen: *Na sǫdzie bożym [komu jako] (1)* : Bo się iuż wam Czás gotować Co macze s Czartem rokować Aya komu [*lege*: a jako mu] od powiecze Gdy żalobe vfliffycze *RejKup* y6v.

3. *Zagrozić, poprzysiąc nieprzyjaźń; inimicitias indicere Mqcz; denuntiare Modrz* [w tym: *komu (9)*] (10) : *UstPraw* F2; *Mqcz* 87b; że ktoby człowieká nieodpowiednie bez przyczyny zábił/ złtawa się bezecnym: á iefliby mu pirwey odpowiedział/ tedy iuż bezecności vchodźi. *ModrzBaz* 81; *GórnRozm* B3v; *Perduellis* – Nieprzyacziel ktorimi odpowiedział. *Calep* 777b; *SarnStat* 624.

Zwrot: »odpowiedzieć na gardło, na głowę« = *denuntiare vim a. periculum vitae Mqcz (1:1)*: Vim denuntiare alicui, Odpowiedzieć komu ná gárdło. *Mqcz* 499b, 254b.

Przen (2) : przydaie tenże Bog: Z ręki śmierci wyrwę ich/ y s śmierci wyrwę ich. [...] Y będę vgryzienie twoie o pyekło. Y wąpifźze iefzczę/ że to Syn boży ná on čás był odpowiedział/ śmierci? *SarnUzn* E4.

Zwrot: »na gardło odpowiedzieć« (1): áni owych chwalić mogę kthorzy chcąc być widzieni práwemi dworzány/ ná gárdło kłięgam odpowiedzieli/ ták iż zda się im/ żeby [...] sćtanieć mufieli/ gdzieby mieli dáć to znáć ludziom/ iż się wćzyli kiedy. *GórnDworz* Cv.

4. *Powiedzieć coś do kogoś, zacząć mówić; respondere PolAnt, Vulg; dicere, loqui Vulg* [w tym: w przykładach z Biblii, hebr. (22)] (32) :

odpowiedzieć do kogo (2): *BudNT Act* 3/12; zbieżał się wśzytek lud ku nim [...] / zdumiałwży się. A wyźrzawży Piotr/ odpowiedział do ludu: Mężowie Izráelfcy/ co się temu dźiwuiecie? *WujNT Act* 3/12.

odpowiedzieć komu (10): *BierEz* E4v, N3, Sv; *BibRadz Act* 8/34; A gdyż Krol ten liť przeczedł wnet gościom odpowiedział *HistRzym* 14v; *BudBib* 4.Esdr 2/10; *WujNT Act* 2/14, 5/8, 8/34. Cf *odpowiedzieć komu cum inf.*

odpowiedzieć co [w tym: *co pytajne (1)*] (3): Nie odpowiesz [*Non respondebis (marg) Non testificaberis* (–)] ná bliźnie^{go} twego świadectwá kłamliwego. *BudBib Ex* 20/16; *ActReg* 168. Cf *odpowieć co na co.*

odpowiedzieć co na co (1): nieprzydzili [*towarzysz twój*] tego dnia co ná to odpowiesz. *HistRzym* 119.

odpowiedzieć o kim (1): Od powiedział PPodskarbi inSenatu odwu Poimanych przyktorych signa naleziono. *ActReg* 25.

odpowiedzieć skąd (1): Przyśzedł we drzwi zákołatał/ [...] Więc gdy pocżty nie widziano/ Z gory mu odpowiedziano: [...] *BierEz* Sv.

odpowiedzieć komu cum inf [= że powinien inf] (1): Iezu ienżes niefiedm kroc/ ale fiedm dziefiat y fiedm kroc, grześzącem y odpusćić temuż Piotrowi odpowiedział *TarDuch* B3.

cum A cum inf (1): Iezu kthorys się y oycza iednego być w file [...] odpowiedział. *TarDuch* B6.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Ták mowi pan do Ezdrafzá/ Odpowiedz [Nuntia] ludowi moiemu/ iŕz im dam kroleŕstwo Ierozolimŕkie *BudBib* 4.*Esdr* 2/10.

Z przytoczeniem (8): Gdy xánt tego ŕluchác niechćiał Stároŕtá mu odpowiedział: Xánćie dármo tego bronifŕz *BierEz* E4v, N3; *BudNT Act* 3/12; *WujNT Act* 2/14, 3/12, 5/8, 10/46, s. 462.

W połączeniu tautologicznym: odpowiadaŕszy (poczqć) mowić, rzec [zawsze z przytoczeniem] = respondens ait a. dixit (dicit, dicebat, coepit dicere) PolAnt, Vulg; respondit dicens Vulg (14:10): A on porzućiwŕszy płaŕcz/ gdy wŕtał/ przyŕzedł ku Iezufowi. Y odpowiadaŕszy Iezus/ rzekł mu/ Czego chceŕz ábychći vczynił? *BibRadz Mar* 10/51, *Mar* 14/48, *Luc* 13/14, *Act* 8/34; *RejPos* 224v [2 r.]; *WujNT Mar* 10/24, 51, 12/35, 13/5, *Luc* 13/14 (8).

Zwrot: »nic nie odpowiedzieć« (1): Ezopowi on liŕt podał: Przeczedŕszy nic nie odpowiedział *BierEz* F4.

5. Ponieść odpowiedzialność [za co] (1) : Ale on [...] odpowiedział zá grzech cudzy. *HistRzym* 87v.

6. Wypowiedzieć posłuszeństwo; diffidare JanStat (4) : chcział ly yeden dworzanyn swym Lysthem odpowyyedzyecz *MetrKor* 37/1.

odpowiedzieć komu (2): wŕzyŕcy pomocnicy [...] / którzy z miłofći ku nam y Króleŕtwu Polŕkiemu [...] odpowiedźieli Miŕtrzowi y Zakonowi/ od wŕzelkiéy trudnoŕci v Miŕtrzá Zakonu przerzeczonégo máię bydź wolni *SarnStat* 1074 [*idem*] 1113.

Przen [czemu] (1) : Nuncium remittere uxori [...] Rozwieŕć fie s żoną. Virtuti nuncium remisisti, Odpowiedźiałeŕz cnocie/ to yeŕt niecnotąŕ fie ŕtał. *Mqcz* 254a.

7. Wypowiedzieć wojnę; arma sumere, bellum denuntiare a. indicare a. indicere, inferre arma a. bellum a. signa Mqcz (9) : Arietem emittere. Proverb. Odpowiedzieć. Nam Foecialis bellum indicens arietem in hostium fines mittebat. *Mqcz* 16a, 24a, 55d, 87b [2 r.], 123c [2 r.], 254b.

odpowiedzieć komu (1): Arma sumere, Walczyć/ odpowiedzieć komu. *Mqcz* 432b.

8. Wysłać poselstwo (2) : Nuncium remittere. Odpowiedzieć. *Mqcz* 254a.

odpowiedzieć komu (1): Widząc Krzeŕŕiánŕskie kŕiężetá ŕwe rzeczy/ bárzo złe/ Cefárzowi Konŕtántynopolŕkiemu odpowiedzyeli. Cefarz dał pomoc Almerykowi *BielKron* 179.

9. Odwzajemnić się, odpłacić się (2) : thrzebá by tu kogo zębátego/ ktoryby krzywdę białyhgłow ná fie wziąwŕzy/ (bo męŕzczyzná ŕam zá fie káŕdy odpowiedzieć moŕze) mogł ich/ przeciŕwko w.m. [...] męŕźnie bronić *Górndworz* Vv.

odpowiedzieć na co (1): ták [był] ná poyrzeniu podły: iŕz kto go podkał á nieznał/ y ná pozdrowienie iego nie odpowiedział. *SkarŻyw* 212.

[odpowiedzieć czym: strzelali na nas trzykroć [...], nasze teŕz galery odpowiedziały strzelbą RadzPodróŕ 225.]

10. Okazać się godnym, sprostac [czemu] (1) : Maŕz tedy zewŕŕyŕtkich sił o to fie ŕtarać/ yŕzebyŕ fie takowym męŕzem ŕtał ktoryby tym tak znamienitym młodoŕci twey poczátkom godnie odpowiedzieć mógl *KwiatKsiąŕ* Q2v.

Synonimy: **1.** oddać, odkazać, odmowić, odprawić; **b.** odpisać; **4.** powiedzieć, rzec; **9.** nagrodzić, odczynić, oddać, oddarować, oddzielać, odgeltować, odpłacić, odpłacić się, odsłuŕżyć, odwetować, zawetować.

Formacje współrdzenne cf POWIEDZIEĆ.

Cf **ODPOWIEDZENIE, ODPOWIEDZIAN**

KW